

PEST, I. félv.

25. szám.

Junius 24. 1869.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 forint 31. A pályázatok beigatásáért tíz sorig minden egyszeri. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat kr., egész évre 2 forint 62 kr., vidékre fél-fölvételért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetni, évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatuk.

Róma egyházai, emlékei, intézményei, levelekben.

XVIII.

A Palatinus-hegy.

(A császári lak. — Aranyház. — Sz. Anasztázia. — A megfeszítettett Jézus képe. — B. Porto Maurio Lénárd. — Szabadító Boldogságos Szűz Mária.)

Ha a Palatinus-hegy történetét akarnám adni, az egész pogány Roma leírásába kellene bocsátkoznom. Roma hét halmaiból ez volt az első lakott rész. Romulus itt ásott először egy odut, s azt birodalma központjává tette. A hagyomány azt tartja, hogy Romulus az Aventin-hegyről, erejét megkisértendő, egy nyilat lőtt ki, mely a Palatinus-hegyen furódott a földbe, itt gyökeret vert, fává növekedett, melyet 8 századon át a római nép a legnagyobb gondnal ápolt. A jósdá azt hirdette, hogy Roma sorsa e fa sorsához van kötve; s midőn Caligula uralkodása alatt e fa kivesszett, azt közserencsétlenségnek tekintették.

Nem szándékom e nevezetes halom történetét írni; de miután a pogány kor valamint fénykorszaka, ugy gyalázata is a Palatinus-hegygyel a legszorosabb összeköttetésben van, lehetetlen rövid visszapillantást nem tennem s a római császárok régi lakáról meg nem emlékezmem.

Roma első királyai a Palatinus-hegyen laktak; a köztársaság idejében a leghíresebb consuloknak szintén itt voltak lakhelyeik.

Midőn Augustus császár, hogy hatalmát némi fényvel vegye körül, elhatározta, hogy a Palatinus-hegyen épített magának házat, azt a hegyről palatiumnak, azaz palotának nevezte.

Azóta a császárok lakát mindig palotának szokták nevezni, bár hol állott is az. Innen a nagyobb szerű, fényes épületek általán palotáknak nevezetnek.

Augustus a Palatinus-hegyen összevásárolta a magánosok házeit s azok helyén építette a maga palotáját. Tiberius császár nagyon szerénynek találta e

palotát. Caligula az építkezést a Forumig terjesztette; sőt saját tiszteletére templomot is építtetett, melybe aranyból készített szobrát állíttatá be.

Midőn Nero trónra lépett, nem elégedett meg az általa lakott palotával; kevélysége, fényüzeése nagyszerűbbet kívánt. Tovább folytatá tehát az építkezést a nagy circusig, a császári lak átnyult a völgyeken, melyek a Palatinust az Esquilintól és Coeliustól elválasztják. Egyik nap azonban, ez a szörny örültségében ugy találván, hogy e lak még most sem méltó hozzá, új várost és új palotát akart építeni. Felgyujtotta Romát, Moecenás tornyából nézte az égő várost, s komédiásként elszavalta a verseket, melyeket Trója pusztulásáról maga készített volt.

Az a gondolat állott lelke előtt, hogy most saját izlése szerint új palotát és új várost építtet, melyeket saját nevéről fog elnevezni.

A város csakugyan kiemelkedett romjaiból, nagyobb fényvel, mint valaha. De ha a népről is annyira gondoskodva volt, mily fényvel kelle még a császár lakának építtetnie! Ezernyi munkások borították a Palatinust, Esquilint, Coeliust, s a közbeneső völgyeket, s a három halmon mintegy varázsűtésre páratlan fényű palota emelkedett.

Nero ezen új palotáját aranyháznak nevezte, és a nagy czirkustól a mostani, előttünk már ismeretes Maria-Maggioreig terjedett.

A palotához roppant kiterjedésű kertek, tavak, rétek, szőlők, erdők tartoztak. A termék hallatlanul gazdagok; ékesítésökre a világ minden művészei Romába hívtak. A falakat a legdrágább márványok, a

legritkább gyöngyök és drágakövek, a legtisztább szímarany ékesíték.

Görögországból elsőrendű szobrászok hozattak, kiknek művei ékesítették a termeket, esarnokokat s kerteket.

Még a földalatti helyiségeket is remek festvények díszíték. A legdrágább illatszerek lehelték kábitó illatjokat.

Az ünnepélyekre számtalan boltozatot tetszés szerint lehetett változtatni; voltak elefánt-esontból való boltozatok, melyekről a legválogatottabb virágok hulltak; voltak ismét boltozatok, melyek folyvást forogtak.

A kertek közepén emelkedett Nerónak 120 láb magas aranyszobra.

Miután minden elkészült, azt mondá: „végre ugy lakom, mint emberhez illik.”

Ezt az aranyházat lerontatta Vespasián és Titus: csak az Esquilinen, azon helyen, hol Titus fürdőit építteté, maradt fön néhány földalatti helyiség; most is élénk színű pompás arabeszkok díszítik, melyek, mint mondják, Rafaélnek a vatikáni loggiák festésére nyújtottak eszmét. Vespasián és Titus császárok Romában Nerónak még emlékét is meg akarták semmisíteni; a palotához tartozott kertekben szinkört emeltettek, s a szobrot, mely Nero saját tiszteletére emeltetett, a Napnak szentelték.

Lassankint a császárok lakhelye csupán a Palatinusra szorítkozott; Titus utódai abban kevés változtatást tettek.

Midőn Konstantin császár a kereszténységre tért, a palotából a szobrokat s egyéb művészi tárgyakat Byzanczba vitette, — melyet birodalma központjául választott.

A romai császári palota kifosztását folytatták a barbárok: Genzerik mind elvitte a jeruzsálemi templom szent edényeit és eszközeit, melyeket Vespasián és Titus Romába hoztak volt.

Byzancz a birodalom fővárosává lett; nem volt többé ok reá, hogy a császárok palotája kiemelkedjék romjaiból. Krisztus lett földi helytartója személyében Roma és a világ ura. A császárok diadonáját a Fölfeleltek diadonájára helyettesíték; a fölöslegessé vált romok azon vértanúk tiszteletére emelt templomok építésére szolgáltak. — kiket a pogány császárok fölládoztak.

A Palatinuson az emlékek egész halmaza ujult föl lelkemben; de végre is Istennek hála, Krisztus keresztje uralkodik most itt, s e helyek, melyeken a kicsapongásnak és kevélységnek emelt templomok voltak, most több, itt épült egyház által szentekké lettek.

E palota romjain, hol egykor egy Messalina, egy Agrippina és az emberiség több gyalázatai éltek, most szent Anasztázia egyházát látom, ki inkább meghalt a lángok közt, mint hogy Krisztust megtagadja.

Különben még a császárok életében sok ájtatos emlék szentelte meg e helyet. — Szent Péter és Pál a császári palotából sok lelket nyertek meg Krisztus Jézusnak, kik a legundokabb kicsapongások közepette is bőjtöltek, tiszta életet éltek, s példányai voltak az alázat- s engedelmességnek.

Nagy lelki erő kellett ahhoz, hogy e keresztények ellen tudtak állani az őket környező esábitásoknak, hogy le tudták győzni a halál félelmét, mely mindig fejük fölött lebegett; a pogány palota-nép gunyolta hitüket, gunyolta Istenöket, mint ezt egy festett alak is bizonyítja, melyet újabkori ásatások alkalmával egyik terem falán találtak.

E képen Krisztus urunk halála van kiparodíázva, s keresztre feszített számárfejú embert ábrázol, alatta e felirat: Alexamenos imádja Istenét. Ezen alakot a Kircher-muzeumban láthatni.

Azonban sem „uny, sem üldözés nem akadályozhatta Krisztus országának terjedését. Ma ezen első keresztények emlékét, kik szerették az engedelmességet, szegénységet és lelki tisztaságot, örökíti a sz. Ferencz rendi szerzetesek emléke, kiknek kolostora Septimius Severus Septizoniumja *) romjain emelkedik.

Templomuk, mely sz. Bonaventura emlékének van szentelve, igen becses kincsesel bir, ott van t. i. b. Porto Mauritio Lénárd teste. A test egészen épen maradt, mint viterbói Crispiné a kapuczinusok templomában a Barberini-téren.

Jelenleg a Palatinus-hegy legnagyobb részben III. Napoleon császár tulajdona.

Jelenleg itt szakadatlanul folynak az ásatások. A császári palota földalatti részeit nagy részben már kiásták. A kertekben láthatni az Augustus császár által épített könyvtár, Apollo temploma és a Triclinium romjait. Oldalt lehetni két mélyebben fekvő szobába, melyek valószínűleg fürdőül használtattak. Ezen különféle romokban a márvány- és mozaik-padozat egy része ma is megvan.

Midőn e romokat megtekintjük, nem kell feledni, hogy itt keresztények is laktak, s némelyik, mint szent Sebestyén, itt ontotta véré.

A Palatinusról lejövet meglátogattam a Szabadító Bold. Szűz templomát, mely a halom tövében szemben áll a sz. Lőrincz- in Miranda-egyházzal.

Művészeti szempontból nincs benne semmi nevezetes; de történeti emlékek kötvék hozzá. Itt laktak a vesztü-szüzek, kik örök tüzet ápoltak. Házok romjaira apácák kolostora építtetett, s csak néhány éve, hogy ezen egyház 12 áldozár gondjaira bízott.

*) Septizonium igen esinos épület volt, mely hét egymás fölé épült esarnokokból állott; egy-egy esarnokot hétszoros oszlopok képeztek.

Jézus követése.

Elváltozott Tábor hegyén Jézus,
Hőféhérré lett színes ruhája,
Mintha ékes liljomi a mennynek,
Záporként omoltak volna rája.

Arca mint az éjnek tengeréből
Felmerült nap fénylett diadonával,
Tanítványi sem nézhettek rája, ...
Rég volt ez, de nem feledők még el.

Nem feledők, követjük őt szépen,
Követjük őt mi főleg e nemben,
Annyira, hogy már alig lehetne
Követnünk a váltózáiban szebben.

Elváltozik közöttünk is, s hányon!?
A keresztségben nyert tiszta öltöny,
S nem igyekszünk azt tisztára mosni,
Hagyjuk szennyben heverni a földön.

Igy arcunkról a tiszta öntudat
Szép rózsája mind lehull, lehervad,
Rajta sápadt irigység tanyázik,
Mint újabb ragadmányra váró had.

Elváltozik a keresztény élet;
Terjed a bűn napról napra jobban;
De megéjük tán, hogy szégyenében
A világ velünk majd lángra lobban.

.... Édes Jézus! hogy ha kérdenéd most:
„Ki az itt lent, ki igazán követ?”
Mily kevés felelhetne, de annál
Több, ki dobál reád sárt és követ.

Bányász Ödön.

A z e n y é s z e t h o n á b ó l.

K. H. elbeszélése után Gyulay B.

(Vége.)

V.

De, miként a rege egy Herkulesselel küzdő afrikai óriásról beszél, ki az anyaföld érintése által erejét mindig megújulni érezte, úgy nálam is minden nyugpontonál, mely szörnyű erőlködéseimet követte, folyton új-élettel reménysugár villant meg előttem.

Az ajtót erővel betörni, lehetetlennek találtam; mégis helyenkint porhatag volt. Valamely éles eszközzel átlukaszthattam volna ehelyeket, ez által világosságot és üde léget nyeredtettem s talán segélyért is kiálthattam volna. Nem találhatnék tehát semmit? egy szeget, vas- vagy aczél darabot? Fájdalommal gondoltam erős éles törömre, melyet biztonságomra szüntelen magammal hordoztam, de az emberszerető orvosnak összes vagyonommal együtt átadtam.

Talán mégis maradt valami eszköz a sirboltban, egy ittfelejtett bárd, kalapács, véső, kapa vagy ásó! Kéz- és lábmal kerestem mindenütt, a mint csak tudtam a homályos, kísérteties fénynél.

Egyszerre megcsörrent valami a földön, én egészen el voltam ragadtatva örömömtől, midőn egy rozsdás szeg-et vettem föl a földről. Utána mindjárt lábam egy más nagyobb tárgyba ütközött. — sajnos, csak kavics volt, mely azonban talán egy font súlyu is lehetett.

Habár serény kutatásom eredményeként csak e két tárgyat bírtam, mégis a legjobban örültem nekik s lelohadt reményeimmet újra feléleszték. Oh mily becses volt előttem e szeg, e kő! Soha egy fősvény nem őrizte nagyobb szenvedélyvel kincsseit, mint én e tárgyakat. Hisz ezek voltak az egyetlen kulcsok, melyek e rémületes árnyékvilágból megszabadíthatnak s a szép élő világ kapuit felnyithatják s újra előttem álljon az, miről az élet tavaszán álmodunk.

Most még egyszer megvizsgáltam börtönajtóm állapotát. Egy része elég porhatagnak látszott; hittem is, hogy a szeg és kő használatával lyukat üthetek s azt mindaddig nagyíthatom, míg karomat keresztül nem dughatom rajta. A csörgésből gyaníthatám, hogy a retesz nincs messze e helytől. Reméltem, képes leendek azt kezemmel elérni s visszatolni. Azonnal hozzáfogtam

erélyesen a dologhoz. Órákig fáradtam, kalapáltam és szálkát szálka után tépdستم le, míg végre karom kifért a nyíláson.

Oh a félelem és reménynek mily különös érzései szálltak meg akkor! Tetőtől talpig remegtem. Léleketem elszorult; nehéz izzadság-cseppek gördültek le homlokomról. Szívem hangosan dobogott és térdre borulva imádkoztam Istenhez, könyörölné rajtam és adná újra vissza életemet!

Azután felkeltem, jobb karomat átdugtam a nyíláson s a reteszt keresgéltem. Kezem hozzáért, gyorsan és reszketve visszatoltam. — a nehéz ajtó nyikorgott rozsdás sarkaiban s lassan feltárult. — Oh ég! mily pillanat volt ez! Börtönöm felnyitva! Hideg, üde lég-folyam nyomult be telém; megszabadulok e borzasztó fogságból, e sirból, s az élőkhez fogok ismét tartozni. A pusztá gondolat is oly meggyőző volt, az elragadtatás érzete oly erővel ostromolta keblemet és idegeim oly rég a legfőbb fokra voltak izgatva, hogy elájultam és eszméletlenül hanyatlottam hátra a nedves földre.

Miután eszméletem és erőm visszatért, gyengén és remegve felemelkedtem. A megnyílt ajtón ugyan hideg lég hatott be, de világosság nem. Hosszu küzdelem után erőt vettem magamon, a phosphor fényű koponyákból néhányat lábammal az ajtó közelébe gördíték. A világító üres koponyák kérdőleg látszottak rám viczorogni, midőn azokat esendes nyugalmukban háborgatni és tovább gördíteni merészelttem. A folytonos éjhez és homályhoz szokott szemeim az ajtón kívül kölépezőzetet fedeztek fel, mely a sirboltból fölfelé vezetett. Én lassan és ingadozó léptekkel haladtam fel a nedves, setét és szűk lépcsőzeten, míg egy köllaphoz nem értem, mely az egészet elzárta. Most valószínűleg attól függ minden, képes leszek-e azt feldönteni. — Fölbötte élet, alatta halál! Neki feszítettem vállamat s minden erőmből nyomtam fölfelé. Irgalmas Isten! — meg sem mozdult. Csalatkoztam. Vad kiáltással hanyatlottam vissza — miut legböldogtalanabb emberi lény. —

Igy feküdtem talán egy óráig a nedves hideg lépesőkön. A hidegség megborzongatott; halálos félelem fogott el, mely izzó agyamat az ész megfosztásával fenyegette. — Egyszerre lépteket véltem hallani bizonyos távolban. Majd közeledni — majd fölöttem elhaladni — és távozni hallám azokat. Hogyan! — élet és emberek oly közel s én halálra lennék ítélve e sírboltban? E gondolat elviselhetlen volt. Ez nem lehet, ennek nem szabad megtörténnie! Örülthöz hasonló vad elhatározással ugrottam fel. Vállamat még egyszer a kölapnak feszítettem — kétségbeesetten nyomtam fel-felé. A kölap engedett, s ezt érezve oly erővel löktem fel, hogy az egészen felfordult és ropogva hátra dőlt és széttazott.

Most élveztem ismét először balzsamos üde léget és derült éltető napfényt. Feltekinték és láttam, hogy templom borul fölém. Gyorsan felugorva siromból, örömkialtásban törtem ki — térdre estem s hálát adtam az örökkévalónak megszabadulásomért.

Korán reggel volt. A templom hosszú hajójában még szürkület árnya lebegett, még magas ablakait a nap első sugarai köszönték. Mily elragadtatással üdvözöltém az isteni fényt!

Mily gyönyört és boldogságot éreztem ereimben folyni, midőn a tárt ajtókon át a szép, szabad természetbe tekintheték.

A harangozó a templom karán volt, hogy néme-lyeket rendezzen s korai misére harangozzon. Midőn ő engemet a sírboltból kiugrani látott s hangos kiáltásomat hallotta, ijedten keresztet vetve magára kiszaladt. Nemsokára azonban visszatért egész sereg nézővel, kik még mindig térdelve találtak. . . .

Alig kell mondanom, mily rendkívüli csodálattal látott Bartolini orvos és családja engem, mint élő vizs-szajónni. Habár igen kimerült, de betegségemből teljesen felgyógyultam, testi fájdalmaimnak nyoma sem maradt. Ellenben idegrendszeremet megrendültnek és fejemet némileg szédülni éreztem; ezt azonban könnyen helyrehozta kis csendes alvás, tápláló étkek, és néhány palaczk jó ó-bor, melyeket még e nap és est folytán az örvendő orvossal írtettünk.

A jövő napon azon örömben részesültem, hogy ifju-kori barátomat, Scheridánt üdvözölhettem, és szemé-lyesen tudósíthatám halálamról, temetéséről és feltá-madásomról. Vele és Bartolini orvossal elmentem a sír-boltot megtekinteni, hogy megszabadulásom útját-mód-ját nekik is megmutassam. Barátomnak forrón ohajtott vizionlátása, az ő és a jó orvos meleg részvéte, néhány vidám nap szórakozásai tökéletesen helyreállítottak, és ifjuságom e rémkorának végső homályos emlékeit is elű-zték. — Mielőtt a városkát elhagytam, melynek falai közt, valamint a vidéken történetem rendkívüli benyomást tett, az orvos felnyitatta hű Elis szolgáló sírját is, és a hulla még egyszer megvizsgáltatott. Az már egészen ernyedésbe ment. — Megnyugodva utaztam Scheridán barátommal Milanóba és Florenzbe.

Később írta Bartolini orvos, hogy a város ható-sága törvényellenes intézkedései miatt a kormánytól szigorú, de méltó megrovást kapott, és hogy egy orvos-társulat, melylyel ő az esetet közölte, bölcs tanácsko-zás után a tetszhalál ezen állapotát az inmeredség sa-játságos rohamainak nyilvánította, s a valódi haláltól alig különböztethető meg. De a tudomány ennek ki-mondása által bizonyára mivel sem gazdagodott.

Az urnapi processió.

A vallástalanság a világ minden országaiban karöltve jár, hogy összetartva az egyház ellen intézett ostromaival sikert arasson.

Ország-világ tudja, hogy az ünnepélyes körmenetek közt, melyekkel a katolikusok az ég és föld Urának hódolatukat nyíltan bemutatják, az urnapi processió első helyet foglal el. — Meg is szokták világszerte a legnagyobb fényvel tölteni. Épen ez nem tetszik szent vallásunk ellenségeinek. — Ők azt akarnák, hogy ha már a katolikusokat nem lehet megsemmisíteni, leg-alább istenítiszteletökkel földalatti barlangokba szorulóknak, mint ez Romában a keresztény üldözések korában történt. Különösen sérti szemöket az urnapi szentmenet, mert ez egyik leg-tekintélyesebb vallásos tüntetés Krisztus Jézus istensége mel-lett. Azért a vallásgyűlölők dühe Európaszerte különösen az urnapi processió ellen fordult. Spanyolországban, hol mióta a forradalom hatalomra emelkedett, a templomokat lerontják, a szerzeteseket, apácákat elűzik, a hatóságok el akarták az urnapi szentmenetet tiltani. Tudni kell azonban, hogy a spanyol nép nem enged vallásából gúnyt üzni, s oly tekintélyvel lépett fel vallása védelmére, hogy maguk a miniszterek is jónak lát-ták nagy viaszgyertyákkal kezökben a szentmenetben részt venni. — A szabad Svájcban hasonlóképen több megyében meg akarták az urnapi processió tartását tiltani. A hatóságok ott is pórul jártak. A katolikus nép erőlyesen tiltakozott az ily zsarnok eljárás ellen, s követelte a nagytanácstól, hogy az

urnapi processio megtartása elleni tilalom visszavonassék. A kormány kénytelen volt a nép erőlyesen nyilatkozó jogos akara-tának engedni, és Svájcban az urnapi körmenet a katolikusok által mindenfelé a legnagyobb ünnepélyességgel megtartatott. Franciaországban nem jelent meg a kormány részéről semmi tilalom; hanem találkoztak egyesek, kik azzal akarták megve-tésöket mutatni, hogy míg a szentmenet elvonult, föltett kalap-pal nézték. Különösen Párisban történt, hogy egy nem tudom, minevű zsidó nem elégedett meg azzal, hogy kalapját le nem vette, hanem az ajtatoskodókat még gúnyolta is. A nép kerülte a botránnyt, különben szinte égett a vágytól, hogy ama zsidón magának elégtételt szerezzen. Kiállott azonban a sorból egy, és ama botránkozató zsidót úgy pofonütötte, hogy mingyárt két foga esett ki. Ebből persze zavar támadt; a rendőrség bekísérte a pofon adóját és vevőjét. Mikor aztán vallatták, kísült, hogy a ki a botránkozató zsidót pofonütötte, szintén zsidó volt. — Azt mondta, hogy noha ő zsidó, nem nézhette hideg vérrel, hogy ama szentelenkedő katolikusokat nyilvánosan botránkoz-tatja. Ez ugyan elsietett heveskedés volt, de tagadni nem lehet, hogy ama jóindulata zsidó a kath. isteniszolgálat tiszteltartá-sában sok katolikusnak megszégyenítő például szolgálhat.

Hogy a bécsi kormány a vallásgyűlölőknek egészen ke-zére játszik, azt volt már több ízben alkalmunk bebizonyítani. A farizeusok nyíltan még is tartózkodnak a nép vallásos érzel-meit sértegetni; tudják, hogy a kath. nép az urnapi menet meg-

tartásához, mint szent vallásunk egyik legünnepélyesebb ténykedéséhez egész szívéből ragaszkodók, s azért az urnapi processiót eltüntetni nem merték. Hanem hogy a kormány gyűlöletét éreztesse, mint mult számunkban érintettük is, egyik hivatalos orvosa által azt jelentette ki, hogy ezen szentmenetben való részvételt azért sem javallja, mert vannak példák, hogy a nagy melegségtől megbolondul az ember. Maga pedig Bécs községtanácsa Urnapja előtt azon rendeletet adta ki, hogy azon tekintetből, miszerint a tanuló ifjuság a kedvezőtlen időjárás, különösen pedig a forró napsugarak ellen megóvassék, urnapi szentmenet alatt csak akkor vegye le kalapját, mikor az oltárok és szentség közelében van. — Ez valóban példátlan a katolikus világban, hogy az urnapi menetben, hol Krisztus szent teste vitetik, a részvevők föltett kalappal járjanak! Vártuk, hogy a bécsi zajnak lesz Pesten is visszhangja. És nem csalódtunk. Az „Ungarische Loyd“ ezimű német ujság legközelebb azt írta, hogy Jesovics Béla nevű budai tanuló az urnapi menetben a meleg annyira ártott, hogy behalt. — „Ime a processiónak egy áldozata!“ kiált fel, s jámbor areczsal utal a bécsiek büles elrendezésére, hogy a menetben inkább fűdött fövel kellene megjelenni. Az Ungarische Loydtól nem csodáljuk ezt a tanácsot, mert hiszen zsidó; a zsidók pedig, mint tudjuk, föltett kalappal imádják Jehovát. Ez az ő dolguk. De nekünk ők ne adjanak tanácsot.

A processiók az isteniszolgálathoz tartoznak, azért, hogy azokban miként vegyenek a hívek részt, azt az egyház határozza meg, nem pedig a zsidók vagy községtanács.

A processiók egy közös imában való egyesülések; azért úgy kell alattok magunkat tartanunk, mint általán szokás akkor, mikor imádkozunk. Tudva levő dolog pedig, hogy a katolikus nem szokott föltett kalappal imádkozni. Nem csak a templomban, hol az Oltáriszentségben Krisztus urunk valóságosan jelen legyen, hanem a legkisebb kápolnában is le szoktuk kala-

punkat venni, s ki azt nem tenné, azt kiutasítanak. — Ez azért történik, mert az Isten háza mind az imádságnak helye. Szintúgy történik a processióknál, melyeknél külsőképen is be kell bizonyítanunk, hogy oda imádkozni mentünk. Magától értetik, hogy az iskolai ifuságra nézve itt kivételnek helye nincsen. Az urnapi processiónál maga a fejedelem, a legfőbb országos méltóságok lefűdött fövel jelennek meg; miként lehetne a gyermekeknek megengedni, hogy ott fejüket fedjék be?

Egészségi szempontokat emlegetnek; de ily szempontból sem lehet az ifjuságot eléje tenni a felnőtteknek, kik évek óta számosan részt vesznek az urnapi processióban, a nélkül, hogy ez egészségeknek ártott volna. Egészséges fiuknak a fej lefűdése bizonyosan nem fog ártani; a gyöngék és betegesek úgy is mindenkor fölmentetnek. — A budai esetet nem vizsgáltuk; de alig hiszszük, hogy azon ifju halálának egyenesen az volt oka, hogy a szentmenetben résztvett. Más pedig nem tartozik részt venni; azt azonban méltán követelhetni, hogy a ki részt vesz, alkalmazkodjék.

Azonban nem egészségi szempontból történik némely ujságlapoknak felszólalása és bizonyos községtanácsoknak az ifjuságról való gyöngéd (!) gondoskodása. Tudnánk mi több oly helyet elszámolni, hol az ifjuság valóban a kora halálnak siet karjaiba. Az ily eseteknél azonban sem a községtanácsoknak sem az ujságíróknak nem oly gyöngéd a lelkesmerete, sőt szaporítják az alkalmakat a test és lélek megölésére! Miért nem mondják ki nyíltan, hogy a katolicizmus áll nekik útjokban; ennek minden nyilatkozványa hozza őket dűbbe; az ő szemökben szálla az, hogy annyi erőlködésük dacára az urnapi szentmenet ma is oly lélekemelő ünnepély, mint századok előtt volt mely a mellett bizonyít, hogy a nép szívében most is mélyen vallásos, és vajha a sok csábítás dacára az maradjon mindenha!

—88—

Bécsi Levél.

Bécs, jun. 18-án. — Nem messze Bécestől a déli vasutvonal Hisingi állomásától jobbra, mintegy félórai távolságban, Kalksburg regényes faluoka fekszik, a bécsiek kedves nyaralója, bár kevésbé látogatott, mint Dornbach. A vidék megragadó, tündériszép. S egyönyörű tájra a legszebb kilátás egy régi parkból esik, mely egy hegyoldalon terül el, s a hegy csúcsát esimes kis kápolna ékesíti, sz. Mihály arkangyal tiszteletére szentelve. A park jó karban van; de meglátszik rajta, hogy szebb időket is látott. — Mária Terézia idétt élte az aranyéveit, mikor is bizonyos Mack nevezetű mérhetlen gazdagságu udvari ékszerárús birókában volt. A milliomos ur könnyen költhetett ezreket kedvező mulató helyre kidíszítésére. A hegy alján roppant tó terült el, közepén erdős sziget, hol a gyönyörű, de kis mulató lak állott, négy hid által közlekedve a szárazszal. Mindez régi római izlésben van épülve és ékítve; a kis kápolna szintén római eszméknek volt kinyomata: bensejében nagy betűkkel állott írva: „Dianae sacrum.“ (Dianának szentelve.) — A gazdag ur nem csak földi javak birtoka, de az udvar kegye által is boldogítottatott: mondják, hogy Mária Terézia néhányszor reggelizett is a megragadó szépségű helyen. — Nem tudom, ugyanezen Mack ur volt-e vagy utóda, ki II. József alatt nagy mennyiségű fekvő vagyont vett, s roppant tőkét még gazdagabb kamatokkal forgatta.

Évek folytak, évek multak, a tónak nyoma sincs, a mula-

tóknak egy darabját egy kamra-féle épület őrzi, a park vadul; a kápolnában sz. Mihály arkangyal képe díszlik, s a tó helyét pompás épület foglalja el — a jezsuita atyák híres kalksburgi nevelő intézete. És a Mack-család? — Utolsó ivadéka irogatással keresi sanyaru kenyerét. Kap naponként egy forintot.

Ezt a szomorú történetet nekem egy kedves modern jezsuita beszélte, hogy nem régen Kalksburgban voltam, s utána tevő (a miért ezt tulajdonképen leirtam): „Ama földbírtokok elköbzött kolostori javadalmak voltak.“ — Nem akarom azt mondani, hogy az utolsó Mack azért kénytelen kenyerét oly verejtékezve keresni, mert valamelyik előde elkobzott szerzetes javadalmakba fektetvé pénzét; de az — mondjuk így — esetilegek ily találkozására egy kis tanulságos gondolkodásra indít. Nekem ez legalább nagyon tanulságosnak látszik.

Itt ismét egy másik történet jut eszembe; ezt is Kalksburgból hoztam. Tudva van, mily szomorú szerepet játszik a jezsuita rend történetében a portugal minster Carvalho József (másként: Pombal marquis). Ő volt, ki a jezsuita rend hosszú üldözését megkezdé, melynek a rend végül áldozata is lön, ő volt, ki őket Portugálból kiűzeté. — Évek folytak, évek multak: a Carvalho-család is elhagyá Portugált, honnan a jezsuitákat elűzte; — Braziliába ment, jelenleg egyetlen fi-gyermeke — a jezsuiták kalksburgi intézetében van — Brazi-

liából. — Nem mondom, hogy a család Amerikába menetele, hogy az egyeilen figyermeknek keblétől oly távol szakadta az Isten emlékeztető uja: de nevezetes, hogy egy Carvalho jezsuita nevelés alatt jezsuita elvek befolyása közt nőtt fel, ez elveknek lett (szerencsés) növendéke, s így mintegy ezeknek lön alávetve, melyekért előde oly dühös üldözést indított a rend ellen. S a kis Carvalho jól érzi magát a jezsuitáknál. Falcioni e Hl. pápai követ Ö. excellenciája hozta őt magával Amerikából ide Kalksburgba.

Az Urnapjára következő vasárnapi körmenetekről is akarok valamit írni. De — s ez nekem úgy látszik „privát pechem“ — ismét a polgármesterekbe akadok belé. Utóvégre még csak esznek, ha megtudják, hogy minden polgármesteri „hőstettet“ kipletykázok a Kath. Néplapban! No de ha a linezi püspököt — igaztalan gyanu alapján — rendőrök közt vitték a tanácsházba, úgy az én semmiségemet kurta vasra verhetik, s azt hiszem, a történelem nem fog új korszakot kezdeni. Nihil novi sub sole, ez annyit tesz, hogy nem újság, ha a papokat a XIX. felvilágosult században — karóba huzzák. Épen azért kereken kimondom, hogy esunya volt biz azt megparancsolni (nem megengedni), hogy az iskolás gyermekek földött fővel legyenek jelen a körmeneten, — mert hát ha nap-szurást kapnak! (Uram boesá! majd megfagyunk!) — E hőstett nagy jutalmat nyer a liberális (magyarul: szabadszáj) lapok előcsahos és utócsahos irkászai dicsőítésében. Nagy ön-elégültséggel teszik hozzá, hogy nem csak a kis gyermekek, hanem a nagy gyermekek sem vették le fővegeiket az állványokon. „csak a Magasságbelinek jelképe előtt.“ Nem tudom, ha commentárja-e ez a polgármesteri parancsnek, annyi szent, hogy egy példája a közös iskolák által kilátásba helyezett kathechetikai leczkének. „Rosz időket érünk, rosz csillagok járnak: óvja Isten ily csapástól mi magyar hazánkat!“ R. I.

A magyar pénzek

Sajnálatos jelenség az a mi törvényhozóinknál, hogy a hol alkalom kínálkozik, a vallásos jeleget, mely a magyar nemzettel mintegy összeforrott, eltávolítják. Miután sz. István király az országot a bold. Szűz pártfogásába ajánlotta, s a Magyarország patronája iránt a kegyelet és tisztelet általános volt, még akkor is, mikor a protestánizmust hazánkba is átültették, a Máriás-huszások egyik legkedveltebb, legnépszerűbb pénzem voltak, úgy hogy különösen I. Béla király idejétől fogva, ki 1060-ban kezdett aralkodni, alig volt Magyarországon fejedelem, ki Máriás-pénzeket ne veretett volna. A nagy Mátyás király idejében, ki hazánkban kétségtelenül legnagyobb fejedelmnek volt, mind az arany, mind az ezüst pénzekben ott díszlett a bold. Szűz képe a felirattal: Patrona Hungariae, azaz Magyarország patronája. Negyedik Béla alatt a pénzekben a bold. Szűz jobb kezében lilium-alakban három ágra kinyílt királyi páleza vagon, baljában a kised Jézust pólyákba takarva tartja ölében. Második (jeruzsálemi) András idejében még rézpénzek is verettek a bold. Szűz képével. I. sz. Ferdinánd király idejében, tehát akkor mikor már protestánsok is laktak e hazában, az ország rendei törvényt hoztak, hogy „ezentul a magyar hazának mindennemű folyópénzeire a Boldogságos Szűz Máriának képe veretessék az országnak hajdani bevett szokása szerint.“ (Deer. XII. Art. 48.) Tehát országos törvény is létezett, mely megparancsolta, hogy a magyar pénzek a bold. Szűz képével ellátas-

sanak. Tiszteletben is tartották e törvényt olyannyira, hogy Erdély fejedelmei, noha nem tartoztak Magyarország törvényeihez alkalmazkodni, és noha Zápolya Jánostól az utolsóig többnyire mind reformátusok voltak, mégis a legnevezetesebbek, mint ifjabb Zápolya János, Boeskaai István, Báthori Gábor, Bethlen Gábor, Brandenburgi Katalin, I. Rákóczy György, II. Rákóczy György az általuk kiadott pénzekre a nemzeti kegyeletnek engedve, a bold. Szűz képét nyomatták.

Noha tehát, mint a történelem bizonyítja, máriás pénzek Magyarországon mindenkor verettek, s mindig a kegyelet tárgyai voltak annyira, hogy az ország rendei azoknak minden időben való föntartását törvénynyel is akarták biztosítani, mégis tavaly 1868-ban a magyar országgyűlés elhatározta, hogy ezután Máriás-pénzek ne veretessenek.

Az idén egy lépéssel ismét tovább mentek. Új magyar aranyok veretéséről tanácskoztak. Lónyai Menyhért pénzügyi miniszter azt ajánlotta, hogy a pénzek egyik lapjára a felirat tétessék: „Ferencz József I. k. (azaz Isten kegyelméből) Cs. (azaz császár) és apostoli király“ a másik lapra pedig: magyar királyság.“ Ez az ártatlan két betű I. k. szemet szurt; a bizottság egyszerűen kihagyatni kívánta. A miniszter a nyilvános ülésben figyelmeztette a bizottságot, hogy nem indokolt azon észrevétele, hogy I. k. betűk kihagyassanak. Ezen betűk minden pénzekben, melyeket a magyar királyok századokon át nyomattak, föltalálhatók. Ezen kitétel a 48-ki törvények kezdetén is benne vagon. Fölszóltat a kitétel meghagyása mellett még Krajesik nyitrai nagyprépost és országgyűlési képviselő is; de hasztalan; a honatyáknak utjokban állott az a két betű, s az „Isten kegyelméből“ kitételre reámondták a halálos ítéletet. Latinovics Vincze képviselő azzal erőlködött a kihagyást támogatni, hogy ezzel a cím egyszerűsítették. Pedig valószínűleg mást gondolt, mint a mit mondott, mert hiszen a bizottság egy sokkal hosszabb czimet ajánlott, t. i. Ferencz József A. Cs. M. H. S. D. Ap. kir., azaz Ferencz József Ausztria császára, Magyarország, Horvátország, Slavon és Dalmátországnak apostoli királya“ és ezen hosszú czim ellen nem volt semmi kifogása. Mondjuk ki kereken, azért nem kellett az I. k., mert az Istenre emlékeztet, Istennel foglalkozni pedig manap nem divatos dolog. Csak aztán be ne teljesedjék az a régi közmondás, hogy úgy segít meg az Isten, a mint tiszteltük. Isten nélkül még egy ország sem boldogult. Ha mi az Istent mellőzzük, ő is leveszi rólunk kezét. —ss—

Tanulságos közmondások.

Kinek savával élsz, föztét megdiesérsjed.
Parázna jutalma és az ebnek ára nem Isten házába valók.
Nehéz az ördögöt bemeszteni.
Ha minden hazudság lángot vetne, nyelv régen megsült volna.
Kiki elégedjék meg a sorssal, melyen Isten hagyta.
Ha sáros a mosdó, olyan lesz kendőd is.
Megbotlásra elesés következik.
Halál nem változik ezüstön, aranyon.
Tudatlansággal egy szálláson lakik a gonoszság.
Fösvény elégből sem mer emni.
Fáradtság bér előtt jár.
Elvenni emberség, adni meg istenség.

Mi ujság?

— Nagyvárad új püspökének, Lipovniczky István ő méltóságának f. hó 9-kén volt ünnepélyes beiktatása. Ezen ünnepélyen több káptalan és megye is volt képviselve. Előtte való napon a megyei papság főt, Schwa r z l Ferencz püsp. helyett- nök ő n g a vezérlete mellett tisztelgett ő méltóságánál, ki vála- szában kiemelte, hogy házáat mindenki ugy tekintse, mint a t y a i házáat, melyet elkerülni nem szabad. Másnap reggel 8 órakor az összes papság vonult a püspök ő m g a elé, ki a templomban a rendes ima után először a papsághoz remek latin beszédet intézett, melyben kegyeletesen megemlékezett az eltávozott fő- pásztorról is. Közben felolvastattott a királyi kinevezési okmány és ő szentsége megerősítő levele, mire a papság h ó d o l a t i esókra boesáttatott.

A latin beszéd után ő m g a a néphez tartott kenetes ma- gyar beszédet, s felolvastattott a pápai áldás és teljes buesu adhatására kinyert pápai felhatalmazás. — 12 órakor volt az ünnepélyes isteni szolgálatnak vége, melyet 400 teritékü dísz- ebéd követett, áldomások mondtattak ő szentségére, az apostoli királyra, a püspökre stb. — Ő m g a az ünnepély alkalmából 1200 frtot adott át a hatóságnak, hogy azokat legjobb belátása szerint helyezze el; az újvárosi és olaszí plebánosoknak pedig 100—100 új forintot adott a szegények közt való kiosztás vé- gett. — Isten áldása kísérje az új főpásztor minden működését!

— Ki lett a masiai érsek? Tudjuk, hogy ezen czímet boldogult L o n o v i c s József viselte, mielőtt kaloasai érsekké lett. Ezen czímet most Ő szentsége P o m p a l i e n e k adta, ki mint aucklandi püspök 33 évig fáradozott Uj-Seelandban szent vallásunk terjesztésében.

— Texasban (Amerikában) egy embert elítéltek, mivel párbajban egyik legjobb barátját megölte. A bíró az ítélet ki- hirdetésekor e szavakat mondotta: A párbaj vívása mindaddig észellenes dolog, míg a föld oly meddővé nem lesz, hogy csak egy ember képes táplálni. Addig a párbaj valóságos szörny, ostoba és az igazság szellemével ellenkezik.

— Feltűnővé kezd lenni az a szemtelenség, melylyel a magyar kalvinista lapok katolikus dolgainkba avatkoznak. Így a „Hon“ czimű lap értesítvén közönségét, hogy Zichy Antal új tanfelügyelő Pesten az angol-hölgyek zárdájában meglátogatta a katk. női tanítóképezdét, hozzáteszi, hogy a tanfelügye- lőnek első dolga lett volna ezen intézetet az egy- ház kezeiből kiragadni. De miután mi katolikusok többen vagyunk, az ily kezdeményezést tán inkább a debreczeni kalvinista collegiumon lehetne megkísérteni, a hová több év előtt még egy jeles rajztanárt sem akartak befogadni azért, mert katolikus. — Ugyan azon lapnak már a bérmlás is utjában van, ez neki „kínzón hosszadalmas szertartás“, mely sok beteg- séget okoz! Utjában van a szent áldozás, mert éhezve kell a gyermeknek a templomban nyomorognia; utjában vannak a keresztjáró napok, a szentségimádás, urnapi menet, s mint kal- vinista ezt a bölcs tanácsot adja a katolikusoknak: „Kérjük az ily botránkozttató isteni tiszteletek megszüntetését.“ — Légy ébren katolikus nép, mert ilyen ámitók akarnak lépve vezetni!

— Egy híres férfi Pesten! Vajjon ki? Hát R o n g e János, kit Magyarország fővárosában némelyek oly nagy em- bernek tartanak, hogy ha a magyarországi katolikusok ezt követik, többé sem pápára, sem püspökökre nem lesz szük- ségök. — A kik erről a Ronge Jánosról még nem hallottak

volna, azok kedvéért egyet-mást elmondok róla. Ez a Sziléziá- ból eredt német atyái ha jól emlékszem, Boroszlóban volt káp- lán; botránys élete azonban annyira ment, hogy mint bizonyos, a többire nézve veszedelmes juhokat szokás, a ker. kath. egy- házközösségből ki kellett utasítani. Erre fogta magát Ronge János, és hirdetett nem olyan katolicizmust, minőt a Krisztus által alapított egyház tanít, hanem egy újat, melyet ő talált ki, s ezt német katolicizmusnak nevezte el. Ez tulajdonképen sem katolikus, sem protestáns vallás, hanem valami zagyva- lék, a minő t. i. Ronge zavart fejéből és romlott szívéből kike- rülhetett. Ronge oly ember, kinek sem esze, sem tudománya, emellet iszákos, kicsapongó ember, ki a koresmákban prediká- lással kezd, lerészegedéssel végzi. Ilyen profétasága mellett történt, hogy Németország több városából a koresmából hi- vei (!) minden ezereonia nélkül kidobták. Hanem hát Ronge élelmes ember; azzal a kidobattással nem sokat törődik; azt gondolja, ha kiűznek egyik városból, megyek a másikba, egypár bolond ember mindenütt akad, a ki, hogy predikációit meghallhassa, még fizet is, mert hát a ki Ronge előadásait hallgatni akarja, annak belépti díjt kell fizetni, épen ugy, mint mikor komédiába megyünk.

Hallván tehát Ronge János, hogy Magyarországon még nin- esen elégféle vallás, hanem nyakra-főre terjesztik az anglikán, unitárius, nazarénus, és még nem tudom miéle vallást, gondolta magában, lesz ott gazdag aratás, már t. i. a belépti díj a k- ből, s lerándult Pestre, hogy hazánkiai közt az ugynevezett német katolicizmust terjeszse. Templomául a váci uton levő „Páris városához“ czimzett k o r e s m á t választotta. Ma- gyar katolikusaink beesületére legyen azonban mondva, hogy a 40 hallgató, a kik megjelentek, mind zsidó volt.

Erre Ronge János (talán R o n g y o s Jánosnak lehetne magyarítani!) a lövöldét szemelte ki apostoloskodása helye- ül, gondolván, hogy a városerdei mulatók közül majd csak akad egy pár mámoros fő, a ki majd a szomszéd lövöldébe betéved. Usalatkozott azonban! mert a hatóság a lövöldet az ily badar dolgokra át nem engedte. Ennek folytán az „arany horgonyban“ tartandja előadásait, hol a s z a b a d - s z e m é l y e k szokták bál- jaikat tartani.

És az ily embert ajánlják bizonyos hazafiak a magyar nemzetnek. — Píla!

— A linezi eseménynek egy mellék darabja, a mely esakugyan Muszkaországban történt. Még május 31-én történt, hogy az augustowói megye püspöke, gróf L u b i e n s k y Konstantin saját palotájában elfogott és Samara városába számkivetett. Egy egész osztály rendőrkatoná kisérétében hajnalban 3 órakor Möller tábornok jelent meg nála elfogatá- sára. Katonáival körülvetette a püspöki palotát, fölkelte a még alvó püspököt és vizsgálat alá vette írásait. Miután írásait legnagyobb részt lefoglalta, kinyilatkoztatta, hogy a püspök az állam foglya, s azonnal készüljön arra, hogy Muszkaország bel- sejébe internáltassék. Hat órakor a püspök készen volt, helyet foglalt a kocsiban, és katonai őrizet alatt a vasúthoz vitték, homán az ország belsejébe szállíttatott.

S ugyan miért huzolták el? Ugyanazon okért, a melyért Ausztriában a linezi püspököt, t. i. egy főpásztori körlevél miatt, melyben megyéje papságának jelentette, hogy képviselőjét a szentpétervári katolikusnak esutolt gyűlésből visszahívja, s papságának meghagyja, hogy ama gyűlés rendeleteit, mint a

melyek szent vallásunkkal nem egyeznek meg, ne fogadják el; — A hatóság semmiféle fenyegetéssel nem tudta a püspököt rábírní, hogy főpásztori levelét vonja vissza; a püspöknek azt is bűnül rótták fel, hogy közvetlen összeköttetésben állott a római szent székkal. Ez Muszkaországban olyan nagy bűn, mint a felségárulás, és mintán a katolikus vallás elleni gyűlöletes fellépésekben Ausztriában is kezdik Muszkaországot utánozni, meglehet, megérjük, hogy az ausztriai püspököknek sem lesz szabad a római pápával levelezni, hanem előbb elolvassa a miniszter, és csak akkor mehet Romába, ha ez ráírja, hogy „mehet.“

Különbén Lubiensky püspök száműzetése után az egész nagy Lengyelországban csak 2 püspök van, a ki még nem száműzetett, ezek: Mayerczak siedlcei és Juszcinszky sandomíri püspökök. A többi mind száműzetett, ugymint: Felinski varsói érsek Jaroslawba; Rzewuski a varsói érsek administratora Asztrakánba; utócai: Domagalski és Szezygiewski Muszkaország belsejébe; Kalinsky görög-egyesült püspök Viatkába; Szymanski Poplochia püspöke Lomzába; Popiel plocki püspök belső Muszkaországba; Sosnowsky a lublini megye administratora azzal kerülte ki a száműzetést, hogy Muszkaországból menekült.

— A esehországi hegyekben a mult héten egy arasznyi hó esett, a házak ereszeről pedig 4 ujnyji hosszú jégesapok függtek alá.

— A esehék most is kivándorolnak, csak hogy nem annyira Magyarországra, mint a 49-ki évek után tették volt. A mult héten Amerikába 166, Muszkaországba 46, Magyarországra 19.

— Ausztriában folytatják a kath. papok üldözését. Ujában a brixeni püspököt akarják perbe fogni; Dugolin nevű plebánost, a miert a vallássértő törvények ellenében híveit ker. kötelességök teljesítésére intette, 3 hónapi börtönrre ítélték, a mely büntetés 3 heti börtönrre szelidítettett!

— Nem rég 50 burkus protestáns fordult meg Romában. A pápát is meg akarták nézni; de mivel szokásban van, hogy a kik a pápa által fogadotnak, térdre boesátkozva, a czipőjén levő aranykeresztet esókolják meg, a prot. burkusok tanakodtak maguk közt, hogy ez nem fogná-e az ő protestáns méltóságukat sérteni. A pápa értesülvén erről, azt izente nekik, hogy ne törődjenek a ceremóniákkal, jöjjenek el, s tegyenek úgy, mint szívök sugalni fogja. — Hát a mint a mi protestánsaink a pápa előtt megjelennek, a szentatya oly mély benyomást tett rájuk, hogy valamennyien térdre boesátkoztak és szemeikből a megindulás könyei folytak. A pápa megható beszédet intézett hozzájuk. „Önök is az én gyermekeim, mondá; ha nem is hisznek önök a pápának, fogadják legalább egy atya áldását!“ és megáldotta őket. Ki tudja, mire ezen utazók haza mennek, nem lesz-e egy részök katolikusok?

— A trappisták oly szerzetesek, kik különösen a meddő földek használhatóvá tételében nagy érdemeket szereztek maguknak. — A francia kormány a legnagyobb figyelmet tanúsítja irántok, s fölkerlte őket, hogy Afrikában Algír sivatagjainak megmivelésére a kormánynak segédkezet nyújtsanak. Ezen trappisták tehát folyamodtak a horvát országgyűléshez, hogy Horvátországban roszt földeket vehessenek és azokat művelhessék. A katolikus horvátok azonban nem találták a kor szellemével megegyezőnek, hogy szerzeteseket bo-

esánsanak országukba, s őket kérelmüktől ellőtötték. Erre nevezett szerzetesek a török szultánhoz folyamodtak, tapasztalásból tudván, hogy manap a katolikusok a nemkeresztény kormányok által rendszeren több méltányosságban részesülnek, mint a ker. kormányok részéről. A török szultán nem is tagadta meg kérésüket, török földön Banyaluka mellett 1000 hold földet vettek, s jelenleg azt művelés alá veszik.

— A bécsi kormány Florencourt áldozárt a „Vaterland“ című kath. lap szerkesztőjét, mert a vallássértő törvények ellen erélyesen kikelt, bezáratta. Ö szentsége a jeles férfiut, mint Bécsből írják, azzal vigasztalta meg, hogy pápa i kamarássá nevezte ki.

— Ö felsége, Sujánszky Antalt, pest-józsefvárosi plebánost és alesperest és Rendek József érsekújvári plebánost és alesperest az esztergami székesegyház mesterkanonokjaivá; — Juriga Janost, búr-szentgyörgyi pleb.-alesperest, Olhauer Mihály gerenceséri pleb.-alesperest, Novákovics Janost, a pesti központi papnövelde aligazgatóját, Aschner Tivadart, a nagy-szombati főgymnasium igazgatóját és Glacsz Pál felső-ludányi pl.-alesperest tiszteletbeli kanonokokká, Mayer István kanonokot sz. benedeki apáttá, Meszlényi Gyula révkomáromi plebánost sz. Mórról nevezett bóthi apáttá kinevezni méltóztatott.

— Szerkesztői mondanivalók. T. Baja: köszönettel vettém; a lap keretébe vágó dolgozatokat mindig köszönettel veszek.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről: Pintér Endre készthelyi gymn. igazg. 25 frt 20 kr; Bertha János kéthelyi pleb. 31 frt 70 kr; Agoston Lajos nagyszabeni terézvárházi lelk. 13 frt; Bajnóczy Sándor kun-szentmiklósi pleb. 12 frt 60 kr; Farkas Mihály bakai esp. és plebános 3 ft 15 kr; Vászárhelyi Dezső birtokos 59 ft 85 kr; Szabados Antal kalocsai papn. aligazgató 69 ft 30 kr; Farkas Szolán deési sz. fer.-rendi zárdafőnök 6 ft 30 kr; Szakoleczay Adolf pápai sz.-fer.-rendi zárdafőnök 47 ft 25 kr; Glacsz Pál felső-ludányi esp. s pleb. 50 ft 40 kr; Rojdl Farkas brassói főelemi tanító 120 frt; Peska Ferenc veszprémi püspöki titkár 50 ft 40 kr; Farkas Péter prep. jászberényi pleb. 75 ft 60 kr; Debrecenyi Lajos kolozsvári kápl. 18 ft 90 kr; Molnár János nagyrécei plebános 3 ft 15 kr.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

A rozsnyói egyházmegyéből: N. N. egyház 79 kr, a füleki plebánia 4 ft 30 kr, a pohorellai pl. 2 ft 85 kr, a rozsnyói egyházm. napagsz részéről 3 ft 6 kr, az ipolybolki plebánia 3 ft 50 kr — összesen 14 50

— Ugyanezen egyházmegyéből a esángó-alaphoz: a szolnok-huttai plebánia 2 ft, a rozsnyói 4 ft, a putnoki egyh. kerületből: a méhi plebánia 4 ft, a a harkány-sáncfalusi plebánia 2 ft 13 1/2 kr, a dereski pleb. 3 ft, a liezei pleb. 2 ft — összesen 17 13 1/2

Radics Pál nagylaki pleb.	—	72
Kiss Sámuelné született Gál Amália és Kiss		
Bálint Marosvásárhelyről	5	—
Szerényi Gábor	2	—
Majer Károly nőténési birtokos	—	72
Wilecz János udvari tanácsos Eperjesről	—	72

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott az „Athenaeum“ irodalmi és nyomdai társulat (ezelőtt Emich G.) nyomdájában; Pesten, Barátok tere 7. sz. — 1869.